

ОКТАБРЫН 50 ИЛЛИЈИ ҒАРШЫСЫНДА

ӘСӘРИМ- ҺӘДИЈҖӘМ

Республикамызын әмәкдар инчәсәнәт хадими, насир-драматург Сабит Рәһман бәјүк бајрамлар мунасибәти илә јени әсәрләр үзәриндә ишләјир. Әмәкдашымыз Сабит Рәһманла көрүшмүш вә бу барәдә охучуларымыза мәлүмәт вермәји хәһиш етмишдир. Јазычы демийдир:

Һәр дәфә мәнә бу суал вериләндә, һәјәчан кечирирәм. Белә суалларын чавабыны вермәк кет-кәдә чәтинләшир. Чүнки јаш өтдүкчә, мәс'улијјәт һисси, јазычынын јарадычылығына ғаршы тәләбкарлыг дүјүсү чохалыр. Бу да әсәр үзәриндәки иши гат-гат артырыр.

Мән һәлә кечән илдән јени бир комедија үзәриндә ишләмәјә башламышдым. Бу јахынларда комедијанын үзәриндә иши битирмишәм. Әсәр бәјүк јазычымыз Чәлил Мәммәдгулузадәнин ады илә бағлыдыр, онун хәтирәсинә һәср олунмушдур. «Дириләр» ады вердијим бу комедијадакы һадисәләр 1910-чу илдә Бакыда чәрәјән едир.

дығларыны, тәһгир олундуғларыны иерән чамаат онлары тутмаг үчүн далларында атлы дәстәләри кендәрирләр. Бу атлылар сәрһәд атрафында долашдығларындан Шейх Нәсруллаһ илә Шейх Әһмәд Ирана гачмаг имканындан мәһрум олурлар. Һәләлик бу тәрәфләрдә башларыны доландырмаг фикринә дүшүрләр. Әввәлчә һәштәрхана кедирләр, орадан заһири көркәмләрини дәјишиб, тачир сифәти илә Бакыја кәлирләр. Комедија онларын Бакыдакы мәчәраларыны тәсвир едир.

Әсәрдә бир тәрәфдән дәвләтлиләрин, тачирләрин ачкөзлүлүјү, тамаһкарлығы, позғунлуғу тәсвир олунурса, о бири тәрәфдән халгын ичәрисиндә кедән ингилаби

Мәлүм олдуғу кими, «Өлүләр» комедијасынын финалында Шейх Нәсруллаһ илә Шейх Әһмәд авам халгын башына мин кәләк мәтирдикдән сонра гачырлар. О заман ахунд, молла, мәрсијәхан, чиндар, сејид вә гејри бу кими фырылдагчы мүфтәхорлар Ирандан кечәрәк Азәрбајҗанын шәһәр вә кәндләрини долашыр, дин-шәриәт пәрдәси алтында чамааты талајырдылар. Бир аз газанч әлдә етдикдән сонра исә јенә өз вәтәнләринә гајыдырдылар. О заманлар чар һөкүмати сәрһәдди поздугларына бахмајараг, бу «чәјирткә»ләрин һүчумуна һеч бир манечилик кестәрмирди. Сәбәби дә мәлүмдур. Бу «чәјирткә»ләр чарын ингилаб һәрәкәтыны боғмаг сийәсәтинә јахындан көмәк едирдиләр. «Молла Нәсрәддин» мәчмуәсинин сәһифәләриндә бу барәдә дәфәләрлә јазылмыш, мезәли карикатуралар чәкилмишди. Шейх Нәсруллаһ илә Шейх Әһмәд дә, тәби ки, өз ишләрини көрдүкдән сонра тәкрар сәрһәдди кечәрәк Ирана кедирләр.

Мән бу комедијамда белә кестәрмишәм ки, куја «Өлүләр»ин финал пәрдәсиндән сонра алдан-

һәрәкәт, габагчыл зијалыларын, молланәсрәддинчиләрин, кәнч оғлан вә гызларын азадлыг, јени һәјәт уғрунда мүбаризәләри кестәрилир. Бир нечә шәкилдә Чәлил Мәммәдгулузадәнин өзү дә иштирак едир.

Мәлән ил—1967-чи илдә Октябр социалист ингилабынын 50 иллији үмумхалг тәнтәнәси кими гејд олуначагдыр. Бу шәрәфли бајрама һәр јазычы өз һәдијјәсини һазырлајыр. Мән дә бу мунасибәтлә «Ғачагач» адлы бир мусигил комедија либреттосу јазмаг истәјирәм. Әсәрдәки һадисәләр XX әсрин апрелиндә Бакыда чәрәјән едәчәкдир.

Бу либреттонун мусигисини оғлум, кәнч бәстәкар Емин Маһмудов јазачагдыр. Бизим ата-оғул мүштәрәк ишимиз «Јалан» комедијасынын гурулушунда пис нәтичә вермәди. Муман едирәм ки, бу ишимиз дә тамашачыларын хошуна кәләчәкдир.

Бундан башга, бајрам мунасибәти илә мән һекәјәләр силсиләси јаратмаг фикриндәјәм. Бу һекәјәләри имкан олдуғча јазыб, журнал вә гәзетләримиздә чап етдирәчәјәм.